

1r quadrimestre 2013

Any XVIII núm 67

Preu: 3 €

99

Urbanisme

LA GESTIÓ TERRITORIAL DE LA SOSTENIBILITAT AL CAMP DE TARRAGONA



Els canvis tecnològics, la difusió i l'accessibilitat a la informació, afegit a una economia globalitzada i interdependent, sens dubte, estan transformant la societat, però quin paper li pertoca a la sostenibilitat en les dinàmiques del segle XXI.

Al contrari del que la percepció general li semblaria, per la seva omnipresència a la planificació, les normatives, els processos productius, els mitjans de comunicació, etc., la preocupació per la sostenibilitat i l'adopció de criteris envers el desenvolupament sostenible són relativament recents.

En aquest sentit, les primeres mostres

ligades a una incipient ecologia no és materialitzen fins la dècada dels seixanta del segle XX, les obres Silents Springs¹ (1962), Population Bomb² (1968); i Blueprint for Survival³ (1972), són els millors exemples. De fet, aquest moviment acaba desembocant en la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Humà (Estocolm, 1972), organitzada per les Nacions Unides, i que conjuntament amb el treball Més Enllà dels Limits⁴ (Informe Meadows), elaborat pel Club Roma al mateix any, posen de manifest la necessitat de percebre la terra com finita, qüestionar-se el desenvolupament econòmic com a procés definitiu, comprendre la interdependència entre medi ambient i desenvolupament, a la vegada que es crea el Programa de Nacions Unides per al Medi Ambient (1973).

Aquest context esdevé el punt de partida per a tot una sèrie de cimeres globals a escala planetària, així com d'estudis on l'objectiu principal és assolir i proposar mesures pel garantir el desenvolupament sostenible, entre els que destaquen: World Conservation Strategy⁵ (1980), Declaració de Nairobi (1982), El nostre futur comú⁶ (Informe Brundtland, 1987), Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament

(Rio de Janeiro, 1992), Conferència Mundial sobre el Turisme Sostenible (Lanzarote, 1995), Protocol de Kyoto (1997), Cimera Mundial per al Desenvolupament Sostenible (Johannesburg, 2002) i Conferència de Nacions Unides sobre Desenvolupament Sostenible o Rio+20 (Rio de Janeiro, 2012).

S'ha d'agrair a aquestes fites la concepció d'una sostenibilitat global (ambiental, econòmica i social) i l'establiment de la col·laboració a nivell planetari, però al mateix temps un enfocament multiescala (mundial, regional i local), on el millor exponent és l'Agenda Local 21.

En aquesta línia, s'ha seleccionat el Camp de Tarragona per exposar amb exemples pràctics el que ha suposat aquest esforç, perquè és proper, però al mateix temps un enfocament multiescala (mundial, regional i local), on el millor exponent és l'Agenda Local 21.

De manera que des de l'any 2000 la Diputació de Tarragona promou la redacció d'Agendes 21 Locals en el seu àmbit d'actuació, així com en procés de creació d'un Consell per al Desenvolupament de les Agendes 21 a les comarques de Tarragona, a semblança d'altres organismes

ja existents en altres províncies, com Xarxa de Ciutats i Pobles cap la Sostenibilitat (1997) i el Consell d'Iniciatives Locals de les Comarques de Girona (1999).

En el camp del turisme s'ha treballat per implantar sistemes de certificació ambientals a les empreses d'allotjament com són la ISO 14001 a escala internacional, l'EMAS a nivell europeu i el Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental en el cas català. Tot a vegada que equipaments recreatius, com per exemple el parc temàtic Port Aventura i el seu parc aquàtic, disposen de la ISO 14001 i de l'EMAS, a més els seus hotels compten amb el Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental.

Per altra banda, recentment s'han incorporat en el món empresarial el concepte de Responsabilitat Social Corporativa (RSC). Es tracta d'un compromís entre els diferents agents implicats, en vetllar pel respecte al medi ambient i el desenvolupament ètic, que va més enllà del que marca la normativa vigent. És el cas de "La Caixa", entitat financera que ha desenvolupat iniciatives de RSC en el nostre territori, en la línia amb la conservació d'espais naturals i la reinserció laboral, o bé Catalunya Caixa amb la Fundació Territori i Paisatge.

En el camp acadèmic i d'investigació és interessant referir-se al posicionament de la Universitat Rovira i Virgili, que amb el recentment presentat Pla d'Acció de Medi Ambient 2011-2015,⁷ sense oblidar una àmplia trajectòria envers la sostenibilitat des de l'any 1994, manté una aposta ferma sobre aquesta qüestió, atacant en

cinc fronts: estalvi energètic, millora de la mobilitat, comunicació, ambientalització de l'organització i ambientalització curricular. En aquest darrer tema, s'ha de destacar l'elevada presència del concepte sostenibilitat, tant en la gran majoria de programes acadèmics, com en les diferents línies d'investigació i recerca desenvolupades. Es pot ressenyar, entre altres iniciatives similars, el projecte de col·laboració públic-privat iniciat amb la Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible,⁸ que permet activitats com la coordinació de cursos de la Universitat d'Estiu de la URV, la concessió de premis de recerca i de fotografia, la publicació de materials didàctics i de recerca en temes de desenvolupament sostenible i l'elaboració d'una enquesta dels hàbits de sostenibilitat dels estudiants de la Universitat.

Pel que fa a la planificació,⁹ es pot ob-

servar un gran avanç en l'última dècada, tant en els objectius dels plans com a nivell normatiu. Coincidiríem en anomenar, entre altres, el Pla Director de les Activitats Industrials i Turístiques del Camp de Tarragona (2003), el Pla director Urbanístic dels Àmbits del Sistema Costaner (2005), el Catàleg del Paisatge del Camp de Tarragona (2005) i el Pla territorial Parcial del Camp de Tarragona (2010), com a instruments de referència pel foment del desenvolupament sostenible a les nostres comarques.

LORENA BEAS SECALL
Doctora en Geografia. Professora associada Universitat Rovira i Virgili

JOAN JAUME INIESTA GIRONA
Licenciat en Geografia. Professor associat Universitat Rovira i Virgili

NOTES

- CARSON, Rachel (2005). *Primavera Silenciosa*. Barcelona. Editorial Crítica S. L., Biblioteca de Bolsillo. Primera edició de 1962 per Houghton Mifflin Company/Riverside Press.
- EHRlich, Paul (1968). *Population Bomb*. New York. Buxcaner Books Catlogue.
- GOLDSMITH, Allen et al. (1972). *A blue print for survival*. Nueva York. New American Library.
- MEADOWS, Donella et al. (1972). *Los límites del crecimiento*. Informe al Club de Roma sobre el predicamento de la humanidad. Ciutat de Mèxic. Fondo de Cultura Económica.
- INTERNATIONAL UNION FOR CONSERVATION OF NATURE AND NATURAL RESOURCES (1980). *World Conservation Strategy: living resource conservation for sustainable development*. Gland, Switzerland. Cooperation and financial assistance of the United Nations Environment Programme (UNEP) and the World Wildlife Fund (WWF).
- World Commission on Environment and Development. (1987). *Our Common Future*.
- Pla d'Acció de Medi Ambient 2011-2015 de la Universitat Rovira i Virgili. <http://www.urv.cat/mediambient> (consultat, novembre de 2012).
- Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible. http://www.urv.cat/catedres/catedra_dsostenible (consultat, novembre de 2012).
- Recull de documents sobre planificació estratègica del Departament de Territori i Sostenibilitat. <http://www.20.gencat.cat/porta/site/territori> (consultat, novembre de 2012).